

Handläggare
Eva van Natijne
Telefon: 08-50847746**Till**
Kommunstyrelsen

Remiss av Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)

Förvaltningens förslag till beslut

Farsta stadsdelsförvaltnings kontorsytttrande som svar på remissen.

Sammanfattning

Farsta stadsdelsförvaltning välkomnar utredningens ambition att stärka likvärdigheten och kvaliteten i förskolan. Förvaltningen tillstyrker i huvudsak förslagen om stärkt kvalitetsarbete, nationellt stöd, reglering av barngruppsstorlek och personaltäthet samt utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola.

Förvaltningen ställer sig positiv till ambitionen att tidigt identifiera barn med behov av språkutvecklande stöd men bedömer att konsekvenserna av obligatoriska språkbedömningar behöver analyseras ytterligare innan ett sådant system införs.

Förvaltningen delar utredningens bedömning att obligatorisk förskola för vissa barn inte bör införas och anser att barns språkutveckling främst bör stärkas genom en förskola av hög kvalitet för alla barn samt genom riktade språkstärkande insatser.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla att flera av förslagen innebär betydande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunerna och förutsätter långsiktig finansiering, statligt stöd och nära samverkan mellan stat, kommun och lärosäten.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola (SOU 2026:37)* till bland annat Farsta stadsdelsnämnd för yttrande. Remisstiden löper till den 15 september 2026.

Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag för att stärka likvärdigheten och kvaliteten i svensk förskola samt att överväga hur en obligatorisk språkförskola för vissa barn skulle kunna

införas. Utredningen innehåller förslag om bland annat reglering av barngruppsstorlek och personaltäthet, språkrav för personal, språkbedömning av barn, språkstärkande insatser samt en utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola.

Ärendet

Utredningen bedömer att det finns betydande skillnader i kvalitet mellan förskolor och att förutsättningarna för en likvärdig utbildning behöver stärkas. För att öka likvärdigheten föreslås bland annat ökad kunskapsutveckling och tydligare stöd till huvudmän, rektorer och förskollärare i kvalitetsarbetet.

Bland de huvudsakliga förslagen finns:

- nationellt stöd för kvalitetsutveckling och kunskapsstyrning,
- en nationell strategi för kompetensförsörjning,
- reglering av barngruppsstorlekar och personaltäthet,
- krav på tillräckliga kunskaper i svenska hos personal som arbetar i barngrupp,
- tydligare skrivningar om svenska språkets ställning i förskolan,
- försöksverksamhet med språkstärkande insatser,
- utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola till 25 timmar per vecka,
- obligatorisk språkbedömning för alla barn vid tre års ålder samt rätt till språkutvecklande stöd för barn som bedöms ha behov av detta.

Utredningen bedömer däremot att det inte finns rättsliga förutsättningar att införa en obligatorisk språkförskola för vissa barn och avråder därför från ett sådant införande.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola.

Förvaltningens synpunkter

1.1 Uppdraget om en likvärdig förskola av god kvalitet

1.1.1 Förslag för en likvärdig förskola av god kvalitet

Förvaltningen tillstyrker utredningens förslag om stärkt nationellt stöd för kvalitet och likvärdighet i förskolan. Förvaltningen ser positivt på att Skolverket föreslås få ett tydligare uppdrag att stödja huvudmän och verksamheter i arbetet med kvalitet och likvärdighet.

Förvaltningen tillstyrker även förslaget om en nationell strategi för kompetensförsörjning. Samtidigt vill förvaltningen framhålla att förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika delar av landet. I Stockholmsområdet råder i dagsläget inte brist på utbildade förskollärare utan snarare ett minskat rekryteringsbehov till följd av minskande barnkullar. Nationella insatser bör därför utformas med hänsyn till regionala skillnader på arbetsmarknaden.

Förvaltningen bedömer samtidigt att eventuella framtida krav på förskollärartäthet behöver analyseras i relation till föreslagna regleringar av barngruppsstorlek, då dessa reformer sammantaget kan öka behovet av utbildad personal. Förvaltningen ser även positivt på åtgärder som stärker barnskötarnas kompetens och bidrar till en långsiktigt hållbar kompetensförsörjning.

Förvaltningen tillstyrker även förslaget om stärkt tillsyn ur ett likvärdighetsperspektiv eftersom det kan bidra till ökad kvalitet och mer likvärdiga förutsättningar mellan olika förskolor.

Förvaltningen välkomnar även förslaget om en långsiktig och samlad satsning på forskning om kvalitet och likvärdighet i förskolan. Ökad kunskapsutveckling och forskningsbaserade arbetssätt bedöms kunna stärka huvudmännens och verksamheternas möjligheter att utveckla utbildningens kvalitet över tid.

1.1.2 Förslag om reglering av barngruppsstorlek och personaltäthet

Förvaltningen delar utredningens bedömning att barngruppsstorlek och personaltäthet har stor betydelse för barns trygghet, utveckling och lärande samt för personalens arbetsmiljö. Förvaltningen ser positivt på att dessa frågor uppmärksammas nationellt. Samtidigt vill förvaltningen framhålla att förskolors förutsättningar varierar och att kvaliteten i verksamheten påverkas av flera faktorer, såsom barnens individuella behov, lokalernas utformning samt personalgruppens sammansättning, kompetens och erfarenhet. Förvaltningen anser därför att eventuella nationella regleringar bör utformas så att de ger utrymme för professionella bedömningar och lokala anpassningar utifrån verksamheternas skilda förutsättningar.

Förvaltningen framhåller att förslagen innebär omfattande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunerna. Det är därför av avgörande betydelse att reformerna finansieras fullt ut och genomförs på ett sätt som säkerställer långsiktig hållbarhet för huvudmännen.

Förvaltningen bedömer även att förslaget kan få konsekvenser för behovet av förskolelokaler. Särskilt mindre förskolor kan få svårt att anpassa verksamheten till de föreslagna kraven. Konsekvenserna för lokalförsörjning bör därför analyseras ytterligare innan regleringen införs.

1.1.3 Förskolepersonalens språkkunskaper

Förvaltningen tillstyrker intentionen att säkerställa att personal som arbetar i förskolan har tillräckliga kunskaper i svenska för att kunna stödja barns lärande och språkutveckling.

Förvaltningen bedömer att eventuella språkrav bör kombineras med kompetensutvecklande insatser och stöd till befintlig personal.

Förvaltningen vill samtidigt betona att eventuella språkrav behöver utformas på ett rättssäkert sätt och inte riskera att leda till exkludering eller diskriminering vid rekrytering. Staten behöver även säkerställa att huvudmännen kompenseras för de kostnader som uppstår till följd av kompetensutvecklingsinsatser och uppföljning.

1.1.4 Förslag om språket i skolväsendet

Förvaltningen tillstyrker förslaget att tydliggöra förskolans ansvar att ge alla barn förutsättningar att lära sig, utveckla och använda svenska. Förskolans betydelse för barns språkutveckling inför fortsatt utbildning är central.

Förvaltningen vill samtidigt framhålla vikten av att barns möjligheter att utveckla sitt modersmål även fortsättningsvis värnas. Flerspråkighet är en resurs för barns lärande, identitetsutveckling och framtida kunskapsutveckling.

Förvaltningen ser behov av fortsatt vägledning kring hur svenska språkets särskilda ställning ska balanseras mot förskolans uppdrag att stödja barns modersmålsutveckling.

1.2 Uppdraget om obligatorisk förskola för vissa barn

1.2.1 En förskola för barn med behov av språkstärkande insatser förutsätter en likvärdig förskola av god kvalitet för alla barn

Förvaltningen instämmer i utredningens bedömning att en likvärdig förskola av god kvalitet är en grundläggande förutsättning för att stärka barns språkutveckling. Förvaltningen delar uppfattningen att kvaliteten behöver stärkas i hela förskoleverksamheten innan ytterligare krav på deltagande övervägs för vissa grupper av barn.

Förvaltningen delar ambitionen att tidigt identifiera barn som behöver språkutvecklande stöd. Tidiga insatser kan bidra till att stärka barns förutsättningar för fortsatt lärande och utveckling. Förvaltningen bedömer samtidigt att sådana insatser behöver utformas med hänsyn till barns individuella förutsättningar och den pedagogiska kontext där de ska genomföras

Utifrån erfarenheter från verksamheten i Farsta kan förvaltningen konstatera att kvalitet, närvaro och barns språkutveckling är nära sammanlänkade. Ett långsiktigt arbete av hög kvalitet i undervisningen bedöms vara den viktigaste faktorn för att skapa likvärdiga förutsättningar inför skolstarten.

1.2.2 En obligatorisk förskola för vissa barn medför sådana rättsliga komplikationer att det inte kan anses vara en lämplig åtgärd

Förvaltningen tillstyrker utredningens bedömning att en obligatorisk språkförskola för vissa barn inte bör införas. Utredningen redovisar betydande juridiska utmaningar kopplade till bland annat likabehandling, diskriminering och grundläggande fri- och rättigheter. Förvaltningen bedömer att dessa invändningar är välgrundade.

1.2.3 Förslag på insatser för en stärkt språklig utveckling i svenska i förskolan

Förvaltningen tillstyrker förslaget om försöksverksamheter med språkstärkande arbetssätt och metoder. Förvaltningen bedömer att det är angeläget att språkstödande arbetssätt utvecklas, prövas och utvärderas på vetenskaplig grund.

Förvaltningen tillstyrker även förslaget om en utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola till 25 timmar per vecka. Förslaget bedöms kunna bidra till ökad närvaro och därmed skapa bättre förutsättningar för barns lärande och språkutveckling.

Samtidigt vill förvaltningen framhålla att reformen innebär ökade kostnader för kommunerna och därför behöver finansieras långsiktigt av staten.

1.2.4 Förslag om språkutvecklande stöd i svenska i förskolan

Förvaltningen ställer sig positiv till ambitionen att tidigt identifiera barn som har behov av språkutvecklande stöd och att dessa barn erbjuds relevanta insatser.

Förvaltningen ser dock behov av ytterligare analys av de administrativa, ekonomiska och pedagogiska konsekvenserna av obligatoriska språkbedömningar för samtliga barn vid tre års ålder. Bedömningarna behöver utformas med hänsyn till barns individuella utveckling och till flerspråkighet som en naturlig del av många barns uppväxtvillkor.

Förvaltningen vill även framhålla att språkbedömningarna innebär nya organisatoriska åtaganden för kommunerna och därför förutsätter tillräckliga resurser. Kartläggning och bedömning är endast meningsfull om den följs av tillgång till kompetens, resurser och insatser som svarar mot de behov som identifieras.

Samlad bedömning

Förvaltningen välkomnar utredningens fokus på kvalitet, likvärdighet och språkutveckling i förskolan. Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslagen om stärkt nationellt stöd för kvalitetsutveckling, långsiktig kompetensförsörjning, reglering av barngruppsstorlek och personaltäthet samt utökad rätt till avgiftsfri allmän förskola.

Förvaltningen delar utredningens bedömning att vägen till bättre språkutveckling för barn främst går genom en förskola av hög kvalitet för alla barn snarare än genom en obligatorisk förskola för vissa barn. Förvaltningen ser samtidigt positivt på att språkstärkande arbetssätt och insatser utvecklas och prövas inom ramen för utredningens förslag.

Förvaltningen vill slutligen understryka att flera av utredningens förslag innebär omfattande ekonomiska och organisatoriska konsekvenser för kommunerna. Det är därför av avgörande betydelse att reformerna finansieras fullt ut och genomförs på ett sätt som säkerställer långsiktig hållbarhet för huvudmännen.

Förvaltningen anser att det bör vara prioriterat att genomföra och följa upp de förslag som syftar till att stärka kvalitet och likvärdighet i förskolan innan ytterligare krav i form av obligatoriska språkbedömningar eller andra obligatoriska insatser övervägs.

Karin Kollberg
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola
(SOU 2026:37)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karin Kollberg, Stadsdelsdirektör	2026-09-14